

УДК 620.9, 620.9:502.131
УККП 73.10.13
№ держреєстрації 0119U100110
Інв.№

**Національна академія наук України
Інститут загальної енергетики
(ІЗЕ НАН України)**

03150, Київ, вул. Антоновича, 172; тел. (044) 294-67-01

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІЗЕ НАН України
академік НАН України

Михайло КУЛИК

грудня 2021 р.

**ЗВІТ
ПРО НАУКОВУ РОБОТУ**

**ДОСЛІДЖЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ СКОРОЧЕННЯ
ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ У ГАЛУЗЯХ ПАЛИВНО-
ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ**

(«ДЕКАРБОНІЗАЦІЯ»)

(остаточний)

Науковий керівник
канд. техн. наук, ст. наук. співр.

Ірина ЛЕЩЕНКО

Відповідальний виконавець
канд. техн. наук

Тетяна НЕЧАСВА

2021

Рукопис закінчено 29 грудня 2021 р.
Результати роботи розглянуто вченою радою ІЗЕ НАН України, протокол
від 09.12.2021 № 11

РЕФЕРАТ

Звіт про наукову роботу: 210 с., 14 рис., 72 табл., 150 джерел.

ДЕКАРБОНІЗАЦІЯ, МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ, НАЦІОНАЛЬНО ВИЗНАЧЕНИЙ ВНЕСОК, ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНИЙ КОМПЛЕКС, ПАРНИКОВІ ГАЗИ, ПРОГНОЗУВАННЯ, СИСТЕМА ТОРГІВЛІ ВИКИДАМИ.

Об'єкт дослідження – напрями та заходи декарбонізації галузей паливно-енергетичного комплексу (ПЕК) України.

Мета роботи – удосконалення математичних моделей та програмно-інформаційних засобів для визначення найбільш ефективних напрямів і заходів декарбонізації галузей ПЕК, реалізація яких сприятиме забезпеченню ефективного функціонування енергетичного комплексу країни за умови виконання міжнародних зобов'язань щодо зниження викидів парникових газів (ПГ).

Виконано аналіз поточного стану викидів ПГ у галузях ПЕК України та факторів їх утворення, сформовано перелік існуючих та перспективних технологій, які доцільні для впровадження в умовах нашої країни для зниження викидів ПГ. Проведено аналіз національних та європейських документів щодо декарбонізації економіки, аналіз світового досвіду формування політики декарбонізації енергетичних галузей.

Удосконалено математичну модель прогнозування функціонування і розвитку структури генеруючих потужностей для врахування особливостей запровадження системи торгівлі викидами в Україні. Розроблено нову математичну модель визначення середньозваженої собівартості виробництва «зеленого» водню в умовах України. Удосконалено програмно-інформаційні засоби реалізації цих моделей.

Проведено розрахунки щодо запровадження системи торгівлі дозволами на викиди в електроенергетичному секторі України, які показали, що неперевищення прогнозованих дозволених обсягів викидів можливе лише за умови проведення маловитратної реконструкції обладнання ТЕС, але це потребує значних коштів, порівняно з витратами на закупівлю додаткових квот, і не спонукатиме генеруючі компанії до впровадження цих заходів.

Розраховано середньозважену собівартість виробництва «зеленого» водню в умовах України для кількох схем підключення електролізера.

Сформовано комплекс заходів зі зниження викидів ПГ у галузях ПЕК України, зроблено прогноз викидів ПГ до 2040 року.

Результати, отримані при виконанні наукової роботи, використано при підготовці пропозицій і зауважень до проекту Національного кадастру антропогенних викидів із джерел та абсорбції поглиначами парникових газів в Україні за 1990–2017 роки, 1990–2018 роки та 1990–2019 роки за дорученням Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України.